Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy

Инновации в образовании: философия, психология, педагогика

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ: ФІЛОСОФІЯ, ПСИХОЛОГІЯ, ПЕДАГОГІКА

Матеріали
III Міжнародної науково-практичної конференції

Частина 2

Суми - 2016

Міністерство освіти і науки України
КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (Суми, Україна)
Інститут інноваційних технологій і змісту освіти (Київ, Україна)
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (Київ, Україна)
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка (Суми, Україна)
Класичний приватний університет (Запоріжжя, Україна)
Казахский национальный университет имени аль-Фараби (Алматы, Казахстан)
Узбекский научно-исследовательский институт педагогических наук
имени Т. Н. Кары Ниязи (Ташкент, Узбекистан)
Gdacska Wyïsza Szkoia Humanistyczna (Gdacsk, Polska)

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ: ФІЛОСОФІЯ, ПСИХОЛОГІЯ, ПЕДАГОГІКА

Матеріали
III Міжнародної науково-практичної конференції

8 грудня 2016 р.

У трьох частинах

Частина 2

Суми - 2016

УДК 37:001.895(063)
ББК 74.00я43
О 72

Рекомендовано до друку Вченою радою
КЗ Сумський інститут післядипломної педагогічної освіти
(протокол № 21 від 29 листопада 2016 р.)

Редакційна колегія:
Б. А. Бойченко – кандидат педагогічних наук, доцент
С. І. Дегтярьов – доктор історичних наук, доцент
О. В. Зосименко – кандидат педагогічних наук, доцент
Д. В. Кудінов – доктор історичних наук, доцент
Г. Л. Єфремова – кандидат педагогічних наук
О. І. Огієнко – доктор педагогічних наук, професор
С. М. Панченко – кандидат психологічних наук, доцент
А. А. Сбруєва – доктор педагогічних наук, професор
Л. О. Сущенко – доктор педагогічних наук, доцент
В. Б. Харламенко – кандидат педагогічних наук, доцент
Л. М. Чеканська – кандидат психологічних наук, доцент

О 72 **Освітні** інновації: філософія, психологія, педагогіка : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 8 грудня 2016 року : у 3 ч. – Суми : ФОП Цьома С.П., 2016. – Ч. 2. – 326с.

ISBN 978-617-7487-07-3

У збірнику представлені матеріали доповідей та повідомлень учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка», що розкривають теоретичні та практичні основи розвитку інноваційних процесів в освіті, особливості впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, розвиток соціально-психологічного потенціалу особистості в умовах інноваційних змін в освіті, ретроспективний погляд на інновації в навчально-виховному процесі та управлінні, культурологічні, етнологічні та філософські засади освітніх інновацій та вплив інноваційних процесів на управління освітою в сучасному світі та розвиток суспільства.

УДК 37:001.895(063)
ББК 74.00я43

ISBN 978-617-7487-07-3

© КЗ Сумський ОІППО, 2016
© ФОП Цьома С.П., 2016.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ ІІІ. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Бабаліч Вікторія
Актуальні проблеми формування соціальної компетентності у фахівця фізичного виховання та спорту та підходи до їх вирішення....11
Бережна Світлана
Професійна готовність випускника педагогічного вузу здійснювати виховну роботу у сучасному освітньому середовищі 15
Бигар Ганна, Боднарь Аліна-Олена
Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до виховної діяльності.....18
Білоус Тетяна
Щодо сутності понять «тренованість» та «тренування» у працівників органів внутрішніх справ України до роботи в екстремальних умовах.....21
Герлянд Тетяна
Розвиток проектувальних вмінь учнів професійно-технічних навчальних закладів: функціональна реалізація за сучасних умов.....26
Гордієнко Валентина
психолого-педагогічні особливості формування професійно-мовленнєвої готовності у студентів ВНЗ І-ІІ рівнів акредитації.....28
Дем'яненко Ольга
Мовна підготовка і розвиток культурного інтелекту майбутніх учителів.....31
Зосименко Оксана
Деякі аспекти реалізації професійно орієнтованого середовища у процесі організації проектної діяльності майбутніх педагогів.....34
Клименко Марина
Формування кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків як актуальна проблема в суспільстві сталого розвитку.....37

Клименюк Наталія
Педагогічні умови формування соціально-особистісних компетенцій у майбутніх соціальних працівників на засадах співтворчості викладача і студента 40
Коваленко Оксана
Професійна компетентність майбутніх авіафахівців 44
Литовченко Ірина
Навчання персоналу в американських організаціях в умовах суспільства знань 48
Лущик Юлія
Придатність до працевлаштування у контексті вищої аграрної освіти Великої Британії 51
Тихонова Тетяна, Нелєпова Альона
Таксономії результатів навчання ІТ-дисциплін професійної освіти майбутніх агрономів 54
Пташенчук Оксана
Організаційно-педагогічні умови як інноваційний ресурс формування дослідницької компетентності майбутніх учителів біології 58
Радченя Ірина
Підготовка майбутнього учителя початкових класів до формування життєвотворчого потенціалу 62
Рехтета Любов
Ефективні шляхи формування професійної компетенції в процесі підготовки майбутніх вчителів початкової школи 65
Русіна Неля, Петрова Ольга, Кийко Неля
Професійні вправи як важливий чинник у підготовці майбутніх фахівців землевпорядкування: досвід Республіки Польщі 69
Сущенко Роман
Пріоритети модернізації та оновлення професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту 72
Ткаченко Наталія
Теоретико-методологічні основи формування професійного іміджу майбутніх учителів іноземної мови з урахуванням положень концепції «нова українська школа» 75

Фоломєєва Наталія
Технічна складова процесу фахової підготовки
сучасного вчителя музичного мистецтва в ході навчання
у навчально – науковому інституті культури і мистецтв 79
Фоменко Тетяна
Формування соціокультурної компетентності
майбутніх аграріїв у процесі використання кейс-методу 83
Харламенко Валентина
STEM-освіта в Україні: від компетентного випускника
до професіонала 86
Хрокало Геннадій
Основи наукових досліджень у коледжі 91
Чагайда Оксана
Морська освіта в Україні: проблеми та перспективи 94
Чернякова Жанна
Формування готовності майбутніх педагогів
до інноваційної професійної діяльності 98
Ящук Сергій
Формування професійно-правової компетентності
майбутніх соціальних працівників: методика
організації та проведення експериментальних досліджень 102

РОЗДІЛ IV. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА В СВІТІ

Базиль Людмила
Літературознавча компетентність педагога-філолога
як складне особистісно-професійне утворення 106
Волошко Ганна
Педагогічні професії майбутнього 109
Гавриш Інна
Зміст готовності молодого вихователя до здійснення
самопідготовки у системі функціонування ГПД 112
Грицай Сергій
Політична культура вчителя-важлива складова
освітньої компетенції 115

Калюжна Тетяна
Готовність педагога до інноваційної діяльності
як важлива професійна якість.....119
Коваленко Світлана
До проблеми функціональної неграмотності дорослого
населення: шляхи подолання з досвіду Великої Британії.....122
Кожем'якіна Ірина
Професійна мовленнєва компетентність вчителя
початкових класів у форматі сучасного розвитку освіти.....126
Марченко Альона
Специфіка організації діяльності з виявлення, вивчення,
узагальнення передового педагогічного досвіду.....129
Матковська Марина
Роль післядипломної освіти у процесі підвищення
професійної майстерності педагога.....133
Мелешко Інна
Неформальна освіта дорослих як важлива складова
системи освіти Фінляндії.....136
Молнар Тетяна
Роль самоосвітньої діяльності у професійному зростанні вчителя.....139
Мынбаева Айгерим
Дидактическая креативность и Арт-технологии
в деятельности педагога.....142
Осова Ольга
Проблема інноваційних методів навчання
у педагогічній практиці педагогів Німеччини.....147
Павленко Людмила
Розвиток творчого потенціалу вчителя – інноваційні підходи.....151
Панасюра Ганна
Дослідницька компетентність як важлива складова
професійної компетентності вчителів природничих дисциплін.....155
Пінчук Діана
Самомотивація як засіб оптимізації самоосвітньої діяльності
викладачів системи післядипломної педагогічної освіти.....157
Плачинда Тетяна
Викладацька діяльність фахівців непедагогічних спеціальностей.....161

Постригач Надія
Теоретико-методологічні аспекти розвитку освіти
дорослих у грецькому науковому дискурсі 165
Сулима Оксана
Медіаосвіта педагогів ФРН 169
Сущенко Лариса
Професійне самовдосконалення педагогів у післядипломний
період як наукова проблема 171
Федорець Василь
Педагогічна герменевтика біологічної онтології серця
в контексті формування методології розвитку
здоров'язбережувальної компетентності
вчителя фізичної культури 175
Чхайло Людмила
Професійна компетентність учителя – основа
педагогічної майстерності 182

РОЗДІЛ V. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Антонченко Марія
використання Internet-ресурсів у професійній
діяльності педагогічних працівників 186
Бірюкова Лариса
Використання засобів комп'ютерних технологій
профільної підготовки вчителя музичного мистецтва 189
Болілий Василь, Рєзіна Ольга, Копотій Вікторія
Підготовка викладачів університету до створення
та використання електронних навчальних курсів 192
Будянський Дмитро
Використання мультімедіа технологій при вивченні
риторики у вищих навчальних закладах 195
Волкова Тетяна
Інформаційно-комунікаційні технології в освіті 199
Воробьева Ольга, Осетинский Игор
Проблемы интеграции компьютерных технологий
в современной школе 202

Губіна Оксана
Використання сучасних технологій відкритої освіти
в системі безперервного навчання.....205
Деменко Олександра, Дігтяр Оксана
Переваги та недоліки використання
інформаційно-комунікаційних технологій на уроках математики.....208
Івашина Людмила
Можливості використання інформаційних т
ехнологій у діяльності керівника навчального закладу.....211
Кечик Ольга
Use of technology in teaching english.....215
Косова Тетяна
тенденції використання комп'ютерних технологій
E-Learning в технічному вузі при викладанні англійської мови.....218
Кошляк Ольга
Дистанційне навчання як метод і технологія
в підготовці молодших спеціалістів.....222
Кривенко Наталія
Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій
на уроках суспільних дисциплін у закладах
професійно-технічної освіти.....225
Лук'янова Юлія
Інноваційні моделі навчання: E-Learning.....229
Павленко Ірина, Шевченко Тетяна
Сервіси мережі Інтернет у навчальному процесі.....233
Процай Людмила, Гібалова Наталія
Використання хмарних технологій у дослідницьких
проектах при вивченні математичної статистики.....237
Семеніхіна Олена, Друшляк Марина
З досвіду підвищення кваліфікації вчителів математики
у контексті інформатизації математичної освіти.....240
Шеденко Ніна
Учнівський проект «Мультфільм» як засіб поширення
української культури у світі.....243
Шкатула Олександр
До питання використання соціальних мереж
у навчальному процесі.....247

Щербина Юлія
E-Learning tools and their use in language teaching.....249
Яковенко Вікторія
Модель інтегрованого навчання природничих дисциплін
на допрофесійному етапі підготовки іноземних студентів.....253
Ovadiuk Olga
Advantages of powerpoint and prezi presentations
in teaching foreign languages.....256

РОЗДІЛ VI. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН В ОСВІТІ

Борисов В'ячеслав
Теоретичні основи формування конструктивного
перфекціонізму педагога.....259
Борцова Муза
Акцентуаціїї характеру як різновид дисгармонійного
психічного розвитку підлітків.....261
Вронська Вікторія
Комунікативний компонент як аспект психологічного
потенціалу особистості медичних сестер ДНЗ.....264
Гільова Лариса
Широкий погляд на психологію здоров'я сутнісні
характеристики, різновиди, механізми збереження.....267
Дідик Наталія
Форум-театр як інноваційна методика
соціально-психологічної роботи.....269
Марущак Валентина
Саморозвиток як фактор становлення
інтелектуально – обдарованої особистості.....273
Михальчук Юлія
Професійна самореалізація студентів вузу:
успішність та перепони.....277
Панченко Світлана
Ціннісно-смислові детермінанти успішного
самоздійснення дорослих.....281
Пасько Катерина
Арт-терапія як інноваційна технологія сучасної освітньої системи.....285

Пухно Світлана
Розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя
в умовах інноваційних змін в освіті 289
Ревякина Елена, Коляда Михаил
Проблема формирования личности в процессе профессиональной
подготовки в условиях инновационных изменений 291
Сергєєва Інесса, Солодка Олена
До проблеми життєстійкості особистості в підлітковому віці 295
Тарасова Тетяна
Сучасні психолого-педагогічні виклики щодо
навчального процесу у загальноосвітній школі 298
Троіцька Марина
Прояви толерантності у психологічному ставленні
до побутового насильства як соціально-психологічного явища 302
Чеканська Лариса
Корекційно-розвивальна робота щодо розвитку
адаптаційних можливостей ліворуких дітей молодших класів 304
Шевчишена Оксана
Психолого-педагогічні підходи до розвитку особистості
обдарованої дитини в умовах інноваційних змін шкільної освіти 306
Jacob Owusu Sarfo, Henry Adusei
Core vs. elective math anxiety: a case of male senior high
students in Ghana 310
Petrov Vladimir
Teoria spojecznego uczenia sik alberta bandury 313

НАШІ АВТОРИ 317

РОЗДІЛ IV.
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА В СВІТІ

Людмила Базиль
(Київ, Україна)

ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА-ФІЛОЛОГА ЯК СКЛАДНЕ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНЕ УТВОРЕННЯ

The holistic understanding of the essence of literary competence as a complex, interdisciplinary, personal-professional education is proved, which is the basis of psychological-pedagogical influence of the teacher-philologist and provides them with fulfillment and approval of individual and unique style of professional activity.

Key words: *literary competence, teacher-philologist, self-realization, self-affirmation, competent teacher of language and literature.*

В умовах становлення цифрової епохи спостерігаємо суттєві трансформації функціонального призначення художньої словесності. Із поширенням творів масової літератури, що реалізують переважно компенсаторно-гедоністичні функції творів мистецтва, все більше утверджується модель одновимірного читання і сприйняття текстів. У зв'язку з цим особливої суспільної значущості набуває професія педагога-філолога, що зумовлює посилення вимог до рівня його фахової підготовки, подальшого професійного й особистісного саморозвитку. На часі – підготовка творчих, конкурентоспроможних фахівців, здатних всебічно самореалізовуватися у професійній діяльності, самоутверджуючи індивідуально неповторний стиль фахової праці.

Одним із інтегративних комплексних особистісно-професійних утворень, що забезпечують ефективне самоздійснення педагога-філолога на етапі становлення інформаційно-технологічного суспільства, є літературознавча компетентність. Означене поняття в науково-освітньому

дискурсі часто вживається як тотожне щодо категорій компетенція, грамотність, обізнаність. У різноаспектних публікаціях із питань філологічної, літературної, професійно-педагогічної освіти, професійної підготовки вчителів-словесників дослідники розкривають альтернативні міркування розуміння сутності вказаних понять.

За результатами виконаного теоретичного аналізу й синтезу диференціюємо такі світоглядні позиції розуміння сутності літературознавчої компетентності. Відповідно до першої (Т. М. Балихіна, В. О. Коваль, О. М. Семеног, І. В. Соколова та ін.) літературознавча компетентність є сукупністю компетенцій учителя мови і літератури, що забезпечує процес виконання відповідної діяльності. У вимірі другої позиції (М. І. Вітошко, А. О. Вітченко, О. О. Ісаєва, Л. Ф. Мірошниченко, Л. І. Петрієва, О. М. Ратушняк, А. О. Соломонова, Г. С. Токмань, В. І. Шуляр та ін.) сутність літературознавчої компетентності репрезентована ієрархічною сукупністю літературознавчих знань, умінь, навичок, літературно-творчих здібностей особистості, від яких залежить успішність відповідної діяльності. У контексті третьої світоглядної позиції (О. А. Ворожбитова, В. В. Сидоренко, С. О. Шапкіна та ін.) літературознавчу компетентність розглянуто як якість особистості, що характеризує розуміння, готовність і здатність людини до постійного саморозвитку і самовдосконалення на основі усвідомлення художньої словесності та власної творчості [1].

Сутність літературознавчої компетентності вчителя деталізується якісними ознаками цілісності, поліфункціональності, ієрархічності, емерджентності, гнучкості, відкритості, екзистенційності, індивідуалізованості. Літературознавча компетентність як комплексне утворення виявляється й розвивається у процесі узаємодії реципієнта з літературними творами на інтелектуально-змістовому, емоційно-виражальному й художньо-творчому рівнях, забезпечуючи становлення студентів як творчих фахівців із індивідуальним стилем професійної діяльності.

Для універсалізації сутності категорії «літературознавча компетентність» у науковому дискурсі педагогіки і освітньому просторі зосередимо увагу на розгляді кореляційних зв'язків означеного поняття з категоріями «літературознавча обізнаність», «професійна компетентність», «професіоналізм». У цьому орієнтуємося на ідею О. І. Пометун стосовно групування компетентностей [4, с. 67]. Відтак сутність літературознавчої компетентності можливо збагнути, по-

перше, як міжпредметної компетентності, оскільки літературознавча діяльність забезпечує адекватне пізнання, усвідомлення, оцінювання та інтерпретацію літературних творів різних стилів, об'єктивне осмислення літературно-критичних праць, творче використання опанованих наукових тверджень; по-друге, як галузевої компетентності, оскільки літературознавство – це самостійна наукова галузь, зміст якої, відповідно до вимог освітніх стандартів, засвоюють у середній, вищій, післядипломній ланках системи освіти; по-третє, як предметної компетентності, оскільки літературознавчі знання, вміння, навички, досвід діяльності набуваються переважно у процесі опанування спеціальних навчальних курсів.

Отже, компетентного вчителя української мови і літератури від кваліфікованого фахівця з високим рівнем володіння фундаментальними знаннями, професійними вміннями і навиками вирізняє здатність і готовність оптимально й ефективно реалізувати набуті і розвинені якості у професійно-педагогічній діяльності. Відтак літературознавча компетентність означає наявність у майбутнього вчителя-словесника, по-перше, внутрішньої позитивної мотивації до результативного виконання професійних функцій, по-друге, системи сформованих професійних цінностей і ставлень до літературно-художньої практики, літературознавчої науки і літературознавчої діяльності, по-третє, розвиненість творчого потенціалу для самоздійнення. Літературознавча компетентність як інтегративне особистісно-професійне утворення впливає на реалізацію мети, завдань базової і профільної шкільної літературної освіти та професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури може. Володіння літературознавчою компетентністю учнями сприяє їхній самореалізації у процесі адекватного пізнання себе і світу через читання, осмислення, оцінку та інтерпретацію творів. Літературознавча компетентність студентів актуалізує усвідомлення ними важливості опанування навчальних курсів, сприяє збагаченню тезаурусу і підвищенню рівня володіння ним для засвоєння літературно-художніх явищ, спонукає до виконання літературознавчої діяльності та вироблення її індивідуального стилю, що всебічно реалізовуватиметься у майбутній професійній праці. Словеснику з творчим рівнем розвитку літературознавчої компетентності більш швидко й якісно вдається сформувати у школярів стійкий інтерес до опанування творів класичної і новітньої літератури, усвідомлення й переосмислення сенсів змісту сприйнятих текстів, перетворити процес аналізу літературно-

художніх явищ у психологічно тонкий процес виховання особистості школяра і захоплююче дослідження «пошуку істини», відповідей на життєво важливі питання.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Базиль Л. О. Літературознавча компетентність як інтегративне поняття педагогічної науки і феномен освітньої практики/ Л. О. Базиль // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів XII Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О. П. Рудницької / [голов. ред. : Сотська Г. І.]. – Київ : Талком, 2016. – Вип. 7(11). – С. 145–147.*
2. *Кузьмина Н.В. Педагогическое мастерство учителя как фактор развития способностей учащихся / Н.В.Кузьмина // Вопросы психологии. – 1984. – № 1. – С. 54–75.*
3. *Педагогическая подготовка учителя-филолога. (Идеология, содержание, технология) : [учебное издание] / под ред. Е. П. Белозерцева. – М. :Валент, 1996. – 103 с.*
4. *Пометун О. І. Дискусія українських педа гогівнавколо питань за провадження компетентнісного підходу в українській освіті / О. І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / [підзаг. ред. О. В. Овчарук]. – К. : «К.І.С.», 2004. – С. 64–71. – (Бібліотека з освітньої політики)*

Ганна Волошко

(Суми, Україна)

ПЕДАГОГІЧНІ ПРОФЕСІЇ МАЙБУТНЬОГО

The author argues that traditional role of the teacher and such classic profession as a teacher has not meet modern standards for a long time. Such new teaching professions, as tutor of the online platform, instructor on Internet surfing, developer of educational trajectories etc., are described. The important step of reform in education should be new approaches in of pedagogical workers training – «change agents» in an educational environment.

Key words: *educational reform, new competences, new pedagogical professions, teacher as an organizer of learning and self-education.*

У всій світовій спільноті в галузі освіті започатковуються значні зміни. Україна теж долучилась до реформаційних процесів в змістовному та технологічному аспекті. Зокрема, на це вказує, створений в 2016 році проект «Нова школа», в якому вказано, що сучасним результатом шкільної освіти повинні стати нові компетентності, уміння, якості, які неможливо формувати традиційним застарілим шляхом. Сучасних школярів необхідно вчити мислити, самостійно здобувати інформацію, критично її оцінювати, а не просто накопичувати і запам'ятовувати. На думку дослідників означеної проблеми скоро